

maakt ruimte voor onderwijs

MODULEHANDLEIDING FLITSEND SPELLEN EN LEZEN

Inleiding	2
Doelgroep	2
Rubriekenoverzicht Flitsend Spellen en Lezen 1	3
Rubriekenoverzicht Flitsend Spellen en Lezen 2	5
Rubriekenoverzicht Flitsend Spellen en Lezen 3	7
De lesstof toegelicht	11
Achtergrondinformatie	12

Inleiding

Numo is een online leermiddel waarmee leerlingen de basisvaardigheden van Nederlands, rekenen/wiskunde, Engels en Duits adaptief kunnen oefenen tot ze het beoogde niveau hebben bereikt.

Adaptief betekent dat het programma zich automatisch aanpast aan het oefengedrag van leerlingen. Is een leerling goed in een vaardigheid, dan gaat hij er met sprongen doorheen. Bij onderdelen waarmee hij moeite heeft, staat het programma langer stil. De leerling krijgt dan extra oefeningen en meer feedback.

Numo kan teruggrijpen op oefenstof van groep 6 van de basisschool. Een leerling die uitblinkt in een vaardigheid, kan doorgaan met oefenen tot 3F- of zelfs 4F-niveau. Dat is de grote kracht van adaptieve software!

Doordat leerlingen met Numo de basisvaardigheden eigen maken, heb jij als docent meer tijd voor andere, leuke dingen, zoals individuele begeleiding, thema-opdrachten, interactieve werkvormen, oefenen met schrijfvaardigheid, projecten rondom rekenen, debatteren en literatuur.

Doelgroep

Flitsend Spellen en Lezen 1 is gemaakt om 'leesrijpe' leerlingen in groep 2 en alle leerlingen van groep 3 losse woorden te leren lezen en spellen. Het programma kan vanzelfsprekend ook gebruikt worden voor oudere leerlingen met een achterstand, in het gewone of speciale onderwijs

Na Flitsend Spellen en Lezen 1, kunnen Flitsend Spellen en Lezen 2 en 3 gebruikt worden om door te gaan op de weg van het herkennen van steeds langere en steeds ingewikkelder wordende woorden, primair op basis van het woordbeeld, en steeds uitmondend in een woorddictee; een aanpak die met name voor leerlingen met een fonologisch tekort grote voordelen op kan leveren. Flitsend Spellen en Lezen 2 is gemaakt voor leerlingen in de groepen 3 t/m 5 en Flitsend Spellen en Lezen 3 is gemaakt voor leerlingen in de groepen 5 t/m 8.

Als voorkennis worden de vaardigheden verondersteld die een leerling verworven moet hebben voordat hij begint met leren lezen, bijvoorbeeld dat hij weet dat woorden uit klanken bestaan; dat hij kan rijmen; dat hij klanken kan samenvoegen tot een woord; klanken in een woord herkent, etc.

Het programma kan worden gebruikt als ondersteuning van het normale leerproces en kan naast elke methode gebruikt worden, maar zal met name ook voordelen bieden voor leerlingen met een achterstand op het gebied van lezen en voor leerlingen met motivatieproblemen.

Rubriekenoverzicht Flitsend Spellen en Lezen 1

(*) Geluid is bij deze oefening noodzakelijk

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
Sprongtoets	Dictee - TOETS	open vraag	
A Klinkers Medeklinkers	1 Klinkers kiezen 2 Klinkers typen 3 Dictee klinkers (*) 4 Medeklinkers kiezen 5 Medeklinkers typen 6 Dictee medeklinkers (*) 7 Medeklinkers kiezen 8 Medeklinkers typen 9 Dictee medeklinkers (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitse klinkers herkennen, zoals a en e. geflitse klinkers natypen, zoals a en e. de klinkers die ik hoor typen. geflitse medeklinkers herkennen, zoals m en t. geflitse medeklinkers natypen, zoals m en t. de medeklinkers die ik hoor typen, zoals m en t. geflitse medeklinkers herkennen, zoals m en t. geflitse medeklinkers natypen, zoals m en t. de medeklinkers die ik hoor typen, zoals m en t.
B Klankzuivere woorden CVC	1 Woorden kiezen MKM 2 Woorden bouwen MKM - 1 (*) 3 Woorden bouwen MKM - 2 (*) 4 Woorden bouwen MKM - 3 (*) 5 Woorden typen MKM 6 Dictee MKM (*)	meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitse woorden van drie letters herkennen, zoals dak en hek. woorden van drie letters maken met de gegeven letters, zoals dak en hek. woorden van drie letters maken met de gegeven letters, zoals dak en hek. woorden van drie letters maken met de gegeven letters, zoals dak en hek. geflitse woorden van drie letters natypen, zoals dak en hek. woorden van drie letters die ik hoor, typen zoals dak en hek.
C Twee gelijke klinkers Woorden CVV(C)	1 Dubbele klinkers kiezen 2 Dubbele klinkers typen 3 Dictee dubbele klinkers (*) 4 Woorden kiezen MKK(M) 5 Woorden bouwen MKKM - 1 (*) 6 Woorden bouwen MKKM - 2 (*) 7 Woorden bouwen MKKM - 3 (*) 8 Woorden typen MKKM 9 Dictee MKKM (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	de geflitste tweeklanken aa, oo, ee en uu herkennen. de geflitste tweeklanken aa, oo, ee en uu natypen. de geflitste tweeklanken aa, oo, ee en uu die ik hoor typen. geflitse woorden met de aa, oo, ee en uu herkennen, zoals koop en duur. woorden met -aa-, -oo-, -ee- en -uu- maken met de gegeven letters, zoals koop en duur. woorden met -aa-, -oo-, -ee- en -uu- maken met de gegeven letters, zoals koop en duur. woorden met -aa-, -oo-, -ee- en -uu- maken met de gegeven letters, zoals koop en duur. geflitse woorden met de -aa-, -oo-, -ee- en -uu- natypen, zoals koop en duur. woorden met de -aa-, -oo-, -ee- en -uu- die ik hoor typen, zoals koop en duur.
D Tweeklanken Woorden CV2(C)	1 Tweeklank kiezen 2 Tweeklank typen 3 Dictee tweeklank (*) 4 Woorden kiezen MK2M 5 Woorden bouwen MKKM - 1 (*) 6 Woorden bouwen MKKM - 2 (*) 7 Woorden bouwen MKKM - 3 (*) 8 Woorden typen MKKM 9 Dictee MKKM (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	de geflitste tweeklanken oe, ie en ui herkennen. de geflitste tweeklanken oe, ie en ui natypen. de tweeklanken oe, ie en ui die ik hoor, typen. geflitse woorden met de -oe-, -ie-, en -ui- herkennen, zoals hoek en mier. woorden met de -oe-, -ie- en -ui- maken met de gegeven letters, zoals hoek en mier. woorden met de -oe-, -ie- en -ui- maken met de gegeven letters, zoals hoek en mier. woorden met de -oe-, -ie- en -ui- maken met de gegeven letters, zoals hoek en mier. geflitse woorden met de -oe-, -ie- en -uu- natypen, zoals hoek en mier. woorden met de -oe-, -ui- en -uu- die ik hoor typen, zoals hoek en mier.

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
E Twee letters Woorden met V, VV, V2	1 Twee letters kiezen 2 Twee letters typen 3 Woorden kiezen MK?M 4 Woorden bouwen MK?M - 1 (*) 5 Woorden bouwen MK?M - 2 (*) 6 Woorden bouwen MK?M - 3 (*) 7 Woorden typen MK?M 8 Dictee MK?M (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	de geflitste tweeklanken oe, ie, ui, aa, ee, oo en uu herkennen. de geflitste tweeklanken oe, ie, ui, aa, ee, oo en uu natypen. geflitste woorden met de -oe-, -ie-, -ui-, -aa-, -ee-, -oo- en -uu- herkennen, zoals boek en duif. woorden met -oe-, -ie-, -ui-, -aa-, -oo-, -ee- en -uu- maken met de gegeven letters, zoals boek en duif. woorden met -oe-, -ie-, -ui-, -aa-, -oo-, -ee- en -uu- maken met de gegeven letters, zoals boek en duif. woorden met -oe-, -ie-, -ui-, -aa-, -oo-, -ee- en -uu- maken met de gegeven letters, zoals boek en duif. geflitste woorden met -oe-, -ie-, -ui-, -aa-, -oo-, -ee- en -uu- natypen, zoals boek en duif. woorden met -oe-, -ie-, -ui-, -aa-, -oo-, -ee- en -uu- die ik hoor typen, zoals boek en duif.
F Tweeklanken Lastige klanken Woorden met V, VV, V2	1 Tweeklank kiezen 2 Tweeklank typen 3 Dictee tweeklank (*) 4 Tweeklank kiezen 5 Tweeklank typen 6 Woorden kiezen K, KK, K2 7 Woorden bouwen K, KK, K2 (*) 8 Woorden typen K, KK, K2 9 Dictee K, KK, K2 (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	de geflitste tweeklanken au, ie, ui, oe en ij herkennen. de geflitste tweeklanken au, ie, ui, oe en ij natypen. de tweeklanken au, ie, ui, oe en ij die ik hoor, typen. de geflitste tweeklanken ei, ij, ie, ui en eu herkennen. de geflitste tweeklanken ui, au, ie, ij en oe die ik hoor, natypen. geflitste woorden van drie en vier letters herkennen, zoals put en vuur. woorden van drie en vier letters maken met de gegeven letters, zoals put en vuur. woorden van drie en vier letters maken met de gegeven letters, zoals put en vuur. woorden van drie en vier letters maken met de gegeven letters, zoals put en vuur.
G Tweeklanken, Tover-R	1 Tweeklank kiezen 2 Tweeklank typen 3 Dictee tweeklank (*) 4 Woorden kiezen MK2M 5 Woorden bouwen MK2M (*) 6 Woorden bouwen MK2M (*) 7 Woorden typen MK2M 8 Dictee EER - EUR - OOR (*) 9 Dictee MK2M (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening volgorde-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening open vraag-oefening	de geflitste tweeklanken ei, ij, au en ou herkennen. de geflitste tweeklanken ei, ij, au en ou natypen. de tweeklanken ie, au, ou, ui, ij, ei, oe en eu die ik hoor, typen. geflitste woorden met -ie-, -au-, -ou-, -ui-, -ij-, -ei-, -oe- en -eu- herkennen, zoals geit en kuif. woorden met -ie-, -au-, -ou-, -ui-, -ij-, -ei-, -oe- en -eu- maken met de gegeven letters, zoals geit en kuif. woorden met -ie-, -au-, -ou-, -ui-, -ij-, -ei-, -oe- en -eu- maken met de gegeven letters, zoals geit en kuif. woorden met -ie-, -au-, -ou-, -ui-, -ij-, -ei-, -oe- en -eu- maken met de gegeven letters, zoals geit en kuif. woorden met -eer-, -eur-, -oor die ik hoor, typen zoals door en keer. woorden met -ie-, -au-, -ou-, -ui-, -ij-, -ei-, -oe- en -eu- typen, zoals geit en kuif.
H Woorden CC... Woorden ...CC Woorden ...CC...	1 Woorden kiezen MM... 2 Woorden bouwen MM... (*) 3 Woorden typen MM... 4 Woorden kiezen ...MM 5 Woorden bouwen ...MM (*) 6 Woorden typen ...MM 7 Woorden kiezen ...MM... 8 Woorden bouwen ...MM... (*) 9 Dictee ...MM... (*)	meerkeuze-flits-oefening volgorde--oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden die beginnen met twee medeklinkers herkennen, zoals plak en drie. woorden die beginnen met twee medeklinkers die ik hoor maken met de gegeven letters, zoals plak en drie. geflitste woorden die beginnen met twee medeklinkers natypen, zoals klas en drie. geflitste woorden die eindigen op twee medeklinkers herkennen, zoals hulp en dorp. woorden die eindigen op twee medeklinkers die ik hoor, maken met de gegeven letters, zoals hulp en dorp. geflitste woorden die eindigen op twee medeklinkers natypen, zoals hulp en dorp. geflitste woorden die beginnen of eindigen met twee medeklinkers herkennen, zoals hulp en klas. woorden die beginnen of eindigen met twee medeklinkers die ik hoor, maken met de gegeven letter, zoals hulp en klas. woorden die beginnen of eindigen met twee medeklinkers die ik hoor typen, zoals hulp en klas.

Rubriekenoverzicht Flitsend Spellen en Lezen 2

(*) Geluid is bij deze oefening noodzakelijk

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
Sprongtoets	Dictee - TOETS	open vraag	
A Klankzuivere woorden MKM, MKKM, MK2M	1 Woorden kiezen MKM 2 Woorden typen MKM 3 Woorden bouwen MKM (*) 4 Woorden kiezen MKKM 5 Woorden typen MKKM 6 Woorden bouwen MKKM (*) 7 Woorden kiezen MK2M 8 Woorden typen MK2M 9 Dictee MKM, MKKM, MK2M (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden van drie letters die je schrijft zoals je het hoort lezen en herkennen, zoals kan en rem. geflitste woorden van drie letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en natypen, zoals kan en rem. de letters van een woord dat je schrijft zoals je het hoort op volgorde zetten, zoals kan en rem. geflitste woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en herkennen, zoals maan en duur. geflitste woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en natypen, zoals maan en duur. de klanken van woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort op volgorde zetten, zoals maan en duur. geflitste woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en herkennen, zoals kuip en leuk. geflitste woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en natypen, zoals kuip en leuk. woorden van drie en vier letters die je schrijft zoals je het hoort, typen zoals rem en kuip.
B Klankzuivere woorden MM4, MM5, MIX	1 Woorden kiezen MM4 2 Woorden typen MM4 3 Woorden bouwen MM4 (*) 4 Woorden kiezen MM4 - MM5 5 Woorden typen MM4 - MM5 6 Woorden bouwen MM4 - MM5 (*) 7 Woorden kiezen MM5 8 Woorden typen MM5 9 Dictee MKM, MM4, MM5 (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort lezen en herkennen, zoals druk en mest. geflitste woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en natypen, zoals druk en mest. de letters van woorden van vier letters die je schrijft zoals je het hoort, op volgorde zetten, zoals druk en mest. geflitste woorden van vier en vijf letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en herkennen, zoals druk en sloeg. geflitste woorden van vier en vijf letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en natypen, zoals druk en sloeg. de letters van woorden van vier en vijf letters die je schrijft zoals je het hoort, op volgorde zetten, zoals druk en sloeg. geflitste woorden van vijf letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en herkennen, zoals druip en sloeg. geflitste woorden van vijf letters die je schrijft zoals je het hoort, lezen en natypen, zoals druip en sloeg. woorden die je schrijft zoals je het hoort, typen zoals druk en sloeg.
C Klankzuivere woorden MMM(M) ... Klankzuivere woorden MMM ...MMM Klankzuivere woorden F/V en S/Z	1 Woorden kiezen MMM(M) ... 2 Woorden typen MMM(M) ... 3 Woorden bouwen MMM(M) ... (*) 4 Woorden kiezen ...MMM 5 Woorden typen ...MMM 6 Dictee MMM...MMM (*) 7 Woorden kiezen S/Z F/V 8 Woorden typen S/Z F/V 9 Dictee 5/6 letters (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met veel medeklinkers aan het begin lezen en herkennen, zoals streep en spruit. geflitste woorden met veel medeklinkers aan het begin lezen en natypen, zoals streep en spruit. de klanken van woorden met veel medeklinkers aan het begin op volgorde zetten, zoals streep en spruit. geflitste woorden die je schrijft zoals je het hoort en eindigen op veel medeklinkers herkennen, zoals brengt en markt. geflitste woorden die je schrijft zoals je het hoort en eindigen op veel medeklinkers lezen en natypen, zoals brengt en markt. woorden met veel medeklinkers aan het begin of aan het eind typen, zoals streep en markt. geflitste woorden met s-, z-, f- of v- lezen en herkennen, zoals zwaan en fruit. geflitste woorden met s-, z-, f- of v- lezen en natypen, zoals zwaan en fruit. woorden van vijf en zes letters die je schrijft zoals je het hoort typen, zoals streep en zucht.
D Weetwoorden EI of IJ	1 Woorden kiezen EI/IJ 2 Woorden typen EI/IJ 3 Woorden bouwen EI/IJ (*) 4 Dictee EI/IJ (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met -ei- en -ij- lezen en herkennen, zoals klein en fijn. geflitste woorden met -ei- en -ij- lezen en natypen, zoals klein en fijn. de letters van woorden met -ei- en -ij- op volgorde zetten, zoals klein en fijn. woorden met -ei- en -ij- typen, zoals klein en fijn.

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
E Weetwoorden AU of OU	1 Woorden kiezen AU/OU 2 Woorden typen AU/OU 3 Woorden bouwen AU/OU (*) 4 Dictee AU/OU (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met -au(w) en -ou(w) lezen en herkennen, zoals blauw en fout. geflitste woorden met -au(w) en -ou(w) lezen en natypen, zoals blauw en fout. de letters van woorden met -au(w) en -ou(w) op volgorde zetten, zoals blauw en fout. woorden met -au(w) en -ou(w) typen, zoals blauw en fout.
F Weetwoorden G of CH	1 Woorden kiezen G/CH 2 Woorden typen G/CH 3 Woorden bouwen G/CH (*) 4 Dictee EI/IJ, AU/OU, G/CH (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met -g en -ch lezen en herkennen, zoals hoog en lach. geflitste woorden met -g en -ch lezen en natypen, zoals hoog en lach. de letters van woorden met -g en -ch op volgorde zetten, zoals hoog en lach. woorden met -ei-, -ij-, -au-, -ou-, -g en -ch typen, zoals blauw en lach.
G 1 lg - Regelwoorden D of T	1 Woorden kiezen D/T 2 Woorden typen D/T 3 Woorden bouwen D/T (*) 4 Dictee D/T (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met t-klank aan het eind lezen en herkennen, zoals hond en kat. geflitste woorden met een t-klank aan het eind lezen en natypen, zoals hond en kat. de letters van woorden met een t-klank aan het eind op volgorde zetten, zoals hond en kat. woorden met een t-klank aan het eind typen, zoals hond en kat.
H Regelwoorden I of J Regelwoorden NG of NK	1 Woorden kiezen NG/NK 2 Woorden typen NG/NK 3 Woorden bouwen NG/NK (*) 4 Woorden kiezen I/J 5 Woorden typen I/J 6 Dictee NG/NK, I/J (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met -ng en -nk lezen en herkennen, zoals bang en bank. geflitste woorden met -ng en -nk lezen en natypen, zoals bang en bank. de letters van woorden met -ng en -nk op volgorde zetten, zoals bang en bank. geflitste woorden met een j-klank lezen en herkennen, zoals jeuk en haai. geflitste woorden met een j-klank lezen en natypen, zoals jeuk en haai. woorden met -ng, -nk en j-klank typen, zoals bank en haai.
I Bijna klankzuiver LF, RG, LK, etc Weetwoorden EEUW, IEUW, OUW, AUW	1 Woorden kiezen LF/RP 2 Woorden typen LF/RP 3 Woorden kiezen ...UW 4 Woorden typen ...UW 5 Woorden bouwen ...UW (*) 6 Dictee LF/RP/UW (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met -lf en -rp lezen en herkennen, zoals elf en dorp. geflitste woorden met -lf en -rp lezen en natypen, zoals elf en dorp. geflitste woorden met -auw, -ouw, -eeuw en -ieuw lezen en herkennen, zoals blauw, vrouw, leeuw en nieuw. geflitste woorden met -auw, -ouw, -eeuw en -ieuw lezen en natypen, zoals blauw, vrouw, leeuw en nieuw. de letters van woorden met -auw, -ouw, -eeuw en -ieuw op volgorde zetten, zoals blauw, vrouw, leeuw en nieuw. woorden met -lf, -rp, -auw, -ouw, -eeuw en -ieuw typen, zoals dorp en nieuw.
J Voorvoegsels be, ge, ver, ont Achtervoegsels, ig, heid, lijk, te	1 Woorden kiezen - voorvoegsels 2 Woorden typen - voorvoegsels 3 Woorden kiezen - achtervoegsels 4 Woorden typen - achtervoegsels 5 Woorden bouwen - woorddelen (*) 6 Dictee woorddelen (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met de voorvoegsels be-, ge-, ver- en ont- lezen en herkennen, zoals begin, gevaar, verhaal en ontslaan. geflitste woorden met de voorvoegsels be-, ge-, ver- en ont- lezen en natypen, zoals begin, gevaar, verhaal en ontslaan. geflitste woorden met de achtervoegsels -ig, -lijk, -heid en -te lezen en herkennen, zoals aardig, heerlijk, waarheid en leegte. geflitste woorden met de achtervoegsels -ig, -lijk, -heid en -te lezen en natypen, zoals aardig, heerlijk, waarheid en leegte. woorddelen van woorden met voorvoegsels en achtervoegsels op volgorde zetten, zoals begin en aardig. woorden met voorvoegsels en achtervoegsels typen, zoals begin en aardig.
K Regelwoorden D of T	1 Lange woorden kiezen D/T 2 Lange woorden typen D/T 3 Lange woorden bouwen (*) 4 Dictee lange woorden (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met een t-klank lezen en herkennen, zoals echtpaar en doodstil. geflitste woorden met een t-klank lezen en natypen, zoals echtpaar en doodstil. de woorddelen van woorden met een t-klank, voorvoegsels en achtervoegsels op volgorde zetten, zoals echtpaar, begin en aardig. woorden met t-klank, voorvoegsels en achtervoegsels typen, zoals echtpaar, begin en aardig.

Rubriekenoverzicht Flitsend Spellen en Lezen 3

(*) Geluid is bij deze oefening noodzakelijk

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
Sprongtoetsen	Z 1 Dictee A t/m F (*) - TOETS Z 1 Dictee G t/m M (*) - TOETS Z 1 Dictee A t/m M (*) - TOETS	open vraag open vraag open vraag	
A Voorvoegsels be, ge, ver, ont Achtervoegsels ig, heid, lijk, te	1 Voorvoegsels - kiezen 2 Voorvoegsels - typen 3 Voorvoegsels - dictee (*) 4 Achtervoegsels - kiezen 5 Achtervoegsels - typen 6 Woorddelen - bouwen (*) 7 Woorddelen - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met de voorvoegsels be-, ge-, ver- en ont- lezen en herkennen, zoals begin, gevaar, verhaal, ontslaan. geflitste woorden met de voorvoegsels be-, ge-, ver- en ont- lezen en natypen, zoals begin, gevaar, verhaal, ontslaan. woorden met voorvoegsels typen, zoals begin, gevaar, verhaal, ontslaan. geflitste woorden met de achtervoegsels -ig, -lijk, -heid en -te lezen en herkennen, zoals aardig, heerlijk, waarheid, leegte. geflitste woorden met de achtervoegsels -ig, -lijk, -heid en -te lezen en natypen, zoals aardig, heerlijk, waarheid, leegte. woorddelen van woorden met voorvoegsels en achtervoegsels op volgorde zetten zoals begin en aardig. woorden met voorvoegsels en achtervoegsels typen, zoals begin een aardig.
B Regelwoorden D of T	1 Langere woorden D/T - kiezen 2 Langere woorden D/T - typen 3 Langere woorden D/T - bouwen (*) 4 Langere woorden D/T - dictee (*) 5 Lange woorden D/T - kiezen 6 Lange woorden D/T - typen 7 Lange woorden D/T - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met een t-klank lezen en herkennen, zoals echtpaar en doodstil. geflitste woorden met een t-klank lezen en natypen, zoals echtpaar en doodstil. de woorddelen van woorden met een t-klank, voorvoegsels en achtervoegsels op volgorde zetten, zoals echtpaar en doodstil. woorden met t-klank typen door de verlengingsregel toe te passen, zoals echtpaar en doodstil. geflitste woorden met een t-klank lezen en herkennen, zoals echtpaar en doodstil. geflitste woorden met een t-klank lezen en natypen, zoals echtpaar en doodstil. woorden met t-klank typen door de verlengingsregel toe te passen, zoals verliefdheid en verwijderd.
C Regelwoorden BALKEN - BALLEEN Regelwoorden BALLEEN - BALEN Regelwoorden HAARDEN - HALEN - HAKKEN	1 BALKEN - BALLEEN - kiezen 2 BALKEN - BALLEEN - typen 3 BALKEN - BALLEEN - dictee (*) 4 BALLEEN - BALEN - kiezen 5 BALLEEN - BALEN - typen 6 BALLEEN - BALEN - dictee (*) 7 HAARDEN - HALEN - HAKKEN - kiezen 8 HAARDEN - HALEN - HAKKEN - typen 9 HAARDEN - HALEN - HAKKEN - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met gesloten lettergrepen lezen en herkennen, zoals balken en ballen. geflitste woorden met gesloten lettergrepen lezen en natypen, zoals balken en ballen. woorden met gesloten lettergreep typen, zoals balken en ballen. geflitste woorden met open en gesloten lettergreep lezen en herkennen, zoals ballen en balen. geflitste woorden met open en gesloten lettergreep lezen en natypen, zoals ballen en balen. woorden met open en gesloten lettergreep typen, zoals ballen en balen. geflitste woorden met open en gesloten lettergreep lezen en herkennen, zoals haarden, halen en hakken. geflitste woorden met open en gesloten lettergreep lezen en natypen, zoals haarden, halen en hakken. geflitste woorden met open en gesloten lettergreep typen, zoals haarden, halen en hakken.
D 3 lg - Woorddelen, enkel/dubbel 3 lg - Woorddelen, enkel/dubbel, D of T	1 Drie lettergrepen - 1 - kiezen 2 Drie lettergrepen - 1 - typen 3 Drie lettergrepen - 1 - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening	geflitste woorden met open lettergreep, gesloten lettergreep, voorvoegsels en achtervoegsels lezen en herkennen, zoals balen, ballen, begin en aardig. geflitste woorden met open lettergreep, gesloten lettergreep, voorvoegsels en achtervoegsels lezen en natypen, zoals balen, ballen, begin en aardig.

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
	4 Drie lettergrepen - 2 - kiezen 5 Drie lettergrepen - 2 - typen 6 Drie lettergrepen - 2 - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening	woorden met open lettergreep, gesloten lettergreep, voorvoegsels en achtervoegsels typen, zoals balen, ballen, begin en aardig. geflitste woorden met open lettergreep, gesloten lettergreep, t-klank, voorvoegsels en achtervoegsels lezen en herkennen, zoals balen, ballen, echtpaar, begin en aardig. geflitste woorden met open lettergreep, gesloten lettergreep, t-klank, voorvoegsels en achtervoegsels lezen en natypen, zoals balen, ballen, echtpaar, begin en aardig. woorden met open lettergreep, gesloten lettergreep, t-klank, voorvoegsels en achtervoegsels typen, zoals balen, ballen, echtpaar, begin en aardig.
E Weetwoorden uitgang I of IE	1 I of IE op het eind - kiezen 2 I of IE op het eind - typen 3 I of IE op het eind - dictee (*) 4 I of IE in het woord - kiezen 5 I of IE in het woord - typen 6 I of IE - alles - kiezen 7 I of IE - alles - typen 8 I of IE - alles - bouwen (*) 9 I of IE - alles - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste woorden met een ie-klank op het eind lezen en herkennen, zoals koffie en ski. geflitste woorden met een ie-klank op het eind lezen en natypen, zoals koffie en ski. woorden met een ie-klank op het eind typen, zoals koffie en ski. geflitste woorden met een ie-klank in het woord lezen en herkennen, zoals biefstuk en piloot. geflitste woorden met een ie-klank in het woord lezen en natypen, zoals biefstuk en piloot. geflitste woorden met een ie-klank lezen en herkennen, zoals biefstuk en piloot. geflitste woorden met een ie-klank lezen en natypen, zoals biefstuk en piloot. de letters van woorden met een ie-klank op volgorde zetten, zoals biefstuk en piloot. woorden met een ie-klank typen, zoals biefstuk en piloot.
F I of IE in lange woorden	1 I in lange woorden - kiezen 2 I in lange woorden - typen 3 I in lange woorden - dictee (*) 4 I of IE lange woorden - kiezen 5 I of IE lange woorden - typen 6 I of IE lange woorden - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste langere woorden met een ie-klank lezen en herkennen, zoals visite en elektrisch. geflitste langere woorden met een ie-klank lezen en natypen, zoals visite en elektrisch. langere woorden met een ie-klank typen, zoals visite en elektrisch. geflitste langere woorden met een ie-klank lezen en herkennen, zoals visite en elektrisch. geflitste langere woorden met een ie-klank lezen en natypen, zoals visite en elektrisch. langere woorden met een ie-klank typen, zoals visite en elektrisch.
G Engelse woorden	1 Engelse woorden kort - kiezen 2 Engelse woorden kort - typen 3 Engelse woorden kort - dictee (*) 4 Engelse woorden middel - kiezen 5 Engelse woorden middel - typen 6 Engelse woorden middel - dictee (*) 7 Engelse woorden lang - kiezen 8 Engelse woorden lang - typen 9 Engelse woorden lang - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening	geflitste korte Engelse leenwoorden lezen en herkennen, zoals cake en jam. geflitste korte Engelse leenwoorden lezen en natypen, zoals cake en jam. korte Engelse leenwoorden typen, zoals cake en jam. geflitste langere Engelse leenwoorden lezen en herkennen, zoals camping en plastic. geflitste langere Engelse leenwoorden lezen en natypen, zoals camping en plastic. langere Engelse leenwoorden typen, zoals camping en plastic. geflitste lange Engelse leenwoorden lezen en herkennen, zoals caravan en privacy. geflitste lange Engelse leenwoorden lezen en natypen, zoals caravan en privacy. Engelse leenwoorden spellen, zoals cake, plastic en caravan.
H Woord met C of K	1 Met C of K - kort - kiezen 2 Met C of K - kort - typen 3 Met C of K - kort - dictee (*) 4 Met C, K of X - kiezen 5 Met C, K of X - typen 6 Met C, K of X - bouwen (*) 7 Met C, K of X - lang - kiezen	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag -oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening meerkeuze-flits-oefening	geflitste woorden met k-klank lezen en herkennen, zoals karton en actief. geflitste woorden met k-klank lezen en natypen, zoals karton en actief. woorden met k-klank typen, zoals karton en actief. geflitste woorden met k- en ks-klank lezen en herkennen, zoals karton, actief, bliksem en expres. geflitste woorden met k- en ks-klank lezen en natypen, zoals karton, actief, bliksem en expres. de letters van woorden met k- en ks-klank op volgorde zetten, zoals karton, actief, bliksem en expres.

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
	8 Met C, K of X - lang - typen 9 Met C, K of X - alles - dictee (*)	open vraag-flits-oefening open vraag -oefening	geflitste lange woorden met k- en ks-klank lezen en herkennen, zoals elektrisch, activiteit, bliksemschicht en examen. geflitste lange woorden met k- en ks-klank lezen en natypen, zoals elektrisch, activiteit, bliksemschicht en examen. geflitste lange woorden met k- en ks-klank typen, zoals elektrisch, activiteit, bliksemschicht en examen.
I Verkleinwoorden	1 Verkleinwoorden 1 - kiezen 2 Verkleinwoorden 1 - typen 3 Verkleinwoorden 2 - kiezen 4 Verkleinwoorden 2 - typen 5 Verkleinwoorden - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste verkleinwoorden die eindigen op -je, -tje, -pje, -etje lezen en herkennen, zoals kopje, vuurtje, boompje en spelletje. geflitste verkleinwoorden die eindigen op -je, -tje, -pje, -etje lezen en natypen, zoals kopje, vuurtje, boompje en spelletje. geflitste verkleinwoorden die eindigen op -kje, -aatje, -eetje, -uutje, -ietje, -y, -tje, -je lezen en herkennen, zoals woninkje, autootje en baby'tje. geflitste verkleinwoorden die eindigen op -kje, -aatje, -eetje, -uutje, -ietje, -y, -tje, -je lezen en natypen, zoals woninkje, autootje en baby'tje. geflitste verkleinwoorden die eindigen op -kje, -aatje, -eetje, -uutje, -ietje, -y, -tje, -je typen, zoals woninkje, autootje en baby'tje.
J Opbouwwoorden	1 Opbouwwoorden 1 - kiezen 2 Opbouwwoorden 1 - typen 3 Opbouwwoorden 2 - kiezen 4 Opbouwwoorden 2 - typen 5 Opbouwwoorden - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening	geflitste samenstellingen lezen en herkennen, zoals handdoek en opbouw. geflitste samenstellingen lezen en natypen, zoals handdoek en opbouw. geflitste samenstellingen lezen en herkennen, zoals handdoek en opbouw. geflitste samenstellingen lezen en natypen, zoals handdoek en opbouw. samenstellingen typen, zoals handdoek en opbouw.
K Franse woorden	1 Franse woorden 1 - kiezen 2 Franse woorden 1 - typen 3 Franse woorden 1 - dictee (*) 4 Franse woorden 2 - kiezen 5 Franse woorden 2 - typen 6 Franse woorden - bouwen (*) 7 Franse woorden - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-oefening	geflitste Franse leenwoorden die eindigen op -é, -oir, -che, -ieur, -lle, -eren, -air en -eau lezen en herkennen, zoals café, trottoir, interieur, medaille, publiceren, militairen en bureau. geflitste Franse leenwoorden die eindigen op -é, -oir, -che, -ieur, -lle, -eren, -air en -eau lezen en natypen, zoals café, trottoir, interieur, medaille, publiceren, militairen en bureau. geflitste Franse leenwoorden die eindigen op -é, -oir, -che, -ieur, -lle, -eren, -air en -eau typen, zoals café, trottoir, interieur, medaille, publiceren, militairen en bureau. geflitste Franse leenwoorden die eindigen op -age, -eal, -ueel, en -tie lezen en herkennen, zoals bagage, ideaal, actueel en arrestatie. geflitste Franse leenwoorden die eindigen op -age, -eal, -ueel, en -tie lezen en natypen, zoals bagage, ideaal, actueel en arrestatie. de letters van Franse leenwoorden op volgorde zetten, zoals café, trottoir en bagage. Franse leenwoorden typen, zoals café, trottoir en bagage.
L Meervouden -n, -en of -s Meervouden -'s of -s Meervouden -en of -ën	1 Meervoud op S - kiezen 2 Meervoud op S - typen 3 Meervoud op S - dictee (*) 4 Meervoud op EN - kiezen 5 Meervoud op EN - typen 6 Meervoud - bouwen (*) 7 Meervoud - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde -oefening open vraag-oefening	geflitste meervouden met -s of 's lezen en herkennen, zoals niveaus, baby's. geflitste meervouden met -s of 's lezen en natypen, zoals niveaus, baby's. meervoud met -s of 's typen, zoals niveaus, baby's. geflitste meervouden met -en, -iën en -ieën lezen en herkennen, zoals herten, reeën, oliën en categorieën. geflitste meervouden met -en, -iën en -ieën lezen en natypen, zoals herten, reeën, oliën en categorieën. de letters van het meervoud van een woord op volgorde zetten, zoals bureaus, baby's en categorieën. het meervoud van een woord typen, zoals bureaus, baby's en categorieën.

Rubriek	Oefening	Type	Oefendoel: Ik kan...
M Tussenletter -s- en -e(n)-	1 Tussenletter S - kiezen 2 Tussenletter S - typen 3 Tussenletter S - dictee (*) 4 Tussenletters E(N) - kiezen 5 Tussenletters E(N) - typen 6 Tussenletters - bouwen (*) 7 Tussenletters - dictee (*)	meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening open vraag-oefening meerkeuze-flits-oefening open vraag-flits-oefening volgorde-oefening open vraag-oefening	geflitste samenstellingen met tussen-s lezen en herkennen, zoals dorpsstraat. geflitste samenstellingen met tussen-s lezen en natypen, zoals dorpsstraat. samenstellingen met tussen-s typen, zoals dorpsstraat. geflitste samenstellingen met tussen-e of -en lezen en herkennen, zoals maneschijn en schoenendoos. geflitste samenstellingen met tussen-e of -en lezen en natypen, zoals maneschijn en schoenendoos. de letters van samenstellingen met tussen-s, -e of -en op volgorde zetten, zoals dorpsstraat, maneschijn en schoenendoos. samenstellingen met tussen-s, -e of -en typen, zoals dorpsstraat, maneschijn en schoenendoos.

De lesstof toegelicht

In dit onderdeel lichten we de opbouw van de lesstof toe. In elke rubriek wordt begonnen met een *Flitskeuze-oefening*. De leerling ziet gedurende 300 msec een of meer letters of een woord en moet vervolgens aanwijzen welke letter(s) of welk woord hij gezien heeft. Hij kiest daarbij altijd uit vier mogelijkheden.

Bij de letters is het volgende onderdeel steeds *Flitstypen*. De leerling ziet gedurende 300 msec één of twee letters en moet vervolgens deze letter(s) typen. Als hij een toets indrukt, wordt de klank die bij de letter hoort, ook uitgesproken. Daarmee wordt het aanleren van de klank-letter-combinaties ondersteund.

Bij het werken met woordjes komt het Flitstypen pas wat later aan bod. Eerst zijn daar steeds een of meer oefeningen in *Woorden bouwen*. Daarbij verschijnen er telkens enkele bewegende letters, die ook stilgezet kunnen worden. De leerling hoort (bijvoorbeeld): 'Maak het woord 'kop'.' Hij moet vervolgens in de juiste volgorde op de goede letters klikken. Als het woord klaar is, hoort hij: 'Ja hoor, nu staat er kop.'

De tweeklanken worden bij het woorden bouwen in eerste instantie steeds als één geheel gepresenteerd: de i en de e van 'ie' blijven dus aan elkaar vast zitten. In de laatste bouwoefeningen verschijnen ze echter ook als losse letters.

De laatste oefening, zowel bij letters als bij woorden, is altijd een auditief dictee. De leerling hoort een letter of een woord en moet dat woord typen. De feedback wordt bij alle oefeningen ondersteund door geluid.

Achtergrondinformatie

Lezen en spellen zijn zeer complexe cognitieve vaardigheden. In tegenstelling tot lopen en praten moeten lezen en spellen aangeleerd worden via intensieve instructie, en meestal gebeurt dit op school. Op het eind van de basisschool hebben de meeste leerlingen goed leren lezen en spellen; er is echter ook een groep die achterblijft vergeleken bij leeftijdgenoten. Deze leerlingen hebben extra training nodig om voldoende vaardigheden te verwerven voor een goed maatschappelijk functioneren.

Vaak is 'meer van hetzelfde' voor deze kinderen niet genoeg. Er is een andere, meer intensieve, fijnmaziger en motiverender aanpak nodig om tot het niveau van beheersing te komen. Het programma Flitsend Spell en Lezen kan gebruikt worden voor alle leerlingen die leren lezen en spellen. Met name echter de leerlingen met een wat tragere ontwikkeling of een specifiek taalleerprobleem zullen veel profijt hebben van de directe, interactieve en individuele aandacht die het programma biedt

Goede en slechte lezers onderscheiden zich van elkaar als het gaat om het snel herkennen van woorden zonder context (Perfetti 1985, Stanovitch 1994). De problemen hiermee worden waarschijnlijk veroorzaakt door een tekort in het fonologische domein, waar letters moeten worden omgezet in klanken, en (voor het spellen) andersom.

Bekende woorden geven bij het lezen minder problemen dan onbekende woorden. In de loop van de leesontwikkeling kunnen leerlingen met een leesprobleem wel kennis van specifieke woorden opbouwen, maar daar is vaak veel oefening voor nodig. Na dat vele oefenen komt echter toch een directe verbinding tot stand tussen de woorden en hun representatie in het langetermijngeheugen, een verbinding is nodig voor de automatische woordherkenning bij vloeiend lezen (Van der Leij, 2003). Fonologische en orthografische verwerking lijken elkaar wederzijds te beïnvloeden, maar zijn geen onafhankelijke componenten van woordherkenning (Sprengler-Charolles, Siegel, Béchennec & Serniclaes, 2003). Wanneer het fonologische decoderen (omzetten van letters naar klanken) een probleem is - bijvoorbeeld bij dyslectische leerlingen – dan kan het helpen om een groter beroep te doen op de orthografie, het visuele woordbeeld. In recent onderzoek is gevonden dat er dyslectische leerlingen zijn met een grotere orthografische competentie (Van der Leij & Morfidi, 2006). Die competentie kan worden ingezet bij het opbouwen van de woordenschat in het langetermijngeheugen, door Flitsend Spell en Lezen 1, 2 en 3 te gebruiken.

Het is ook belangrijk om tijdig te beginnen met het ontwikkelen van orthografische vaardigheden die kunnen compenseren voor fonologische problemen. Er zijn namelijk recent aanwijzingen gevonden dat de verwerving van orthografische kennis (de kennis van visuele woordvormen) vooral in de eerste jaren van het leesonderwijs snel toe lijkt te nemen, maar in een latere fase van het leesonderwijs langzamer verloopt (Martens, 2006).

Voor zwakke lezers is bij het lezen van hoogfrequente Nederlandse woorden niet zozeer de accuratesse een probleem alswel de snelheid waarmee de woorden herkend worden. Wanneer woorden aangeboden worden in een flits van 200 msec is een duidelijk verschil te zien tussen de prestaties van goede en zwakke lezers (Yap 1993). Het opvoeren van de herkenningssnelheid via de computer kan een rol spelen bij de remediëring van dyslexie (Yap & Van der Leij, 1993).

In Flitsend Spell en Lezen 1 en 2 is bij de flitsoefeningen gekozen voor een flitsaanbieding van 300 msec, juist omdat 200 msec voor zwakke lezers vaak te kort is voor de letter- en woordherkenning. 300 msec is kort genoeg om de leerling te stimuleren zich goed te concentreren en zijn kortetermijngeheugen en orthografische capaciteiten (het herkennen van de visuele woordvorm) optimaal te gebruiken. In Flitsend Spell en Lezen 3, als de woorden ook langer en minder regelmatig zijn, is de flitsaanbieding verkort naar 250 msec en wordt na de flits het woord ook bedekt door een raster van willekeurige tekens. Dit om te voorkomen dat gewenning optreedt en te bereiken dat leerlingen zich blijven concentreren. Het raster is aangebracht om te bevorderen dat woorden ook echt met de hersenen onthouden worden, en niet door ze vast te houden op het netvlies. Flitsend Spell en

Lezen 3 is daarmee echt een flinke stap moeilijker dan Flitsend Spellen en Lezen 2. De delen 1 en 2 en de delen 2 en 3 overlappen elkaar echter wat de stof betreft wel gedeeltelijk. De eerste rubrieken van deel 2 zijn in deel 1 ook al behandeld en hetzelfde geldt voor de eerste rubrieken van deel 3; die zijn in deel 2 al aan de orde geweest. Onderzoek levert bewijs voor de hypothese dat kinderen met specifiek leesproblemen een ander profiel van fonologische en orthografische vaardigheden hebben dan jongere 'normale' lezers met hetzelfde leesniveau. Op orthografische taken (spelling) scoren ze echter vaak beter dan verwacht op basis van dat leesniveau. Dit kan wijzen op compensatieprocessen, die ertoe leiden dat zowel bij het lezen als bij het spellen toch een bepaalde graad van beheersing wordt bereikt (Stanovitch 1994). In het programma Flitsend Spellen en Lezen ligt bij veel oefeningen het accent op de visuele letter- en woordherkenning om daarmee het inzetten van orthografische compensatieprocessen te stimuleren. Het ontwikkelen van het snel herkennen van orthografische patronen is belangrijk voor het inhalen van achterstanden bij het lezen (Wolf, Miller & Donnelly 2000).

Literatuur

- Leij, A. van der, 2003. Leesproblemen en dyslexie. Beschrijving, verklaring en aanpak. Rotterdam, Lemniscaat.
- Leij, A. van der, Morfidi E. (2006). Core Deficits and Variable Differences in Dutch Poor Readers Learning English. *Journal of Reading disabilities*, 39(1), 74-90.
- Martens, V. (2006) Orthographic knowledge in children with and without reading difficulties (dissertatie UvA).
- Perfetti, C.A. 1985. *Reading Ability*. New York, Oxford University Press.
- Sprengler-Charolles, L., Siegel, L. Béchenec, D & Serniclaes, W. (2003). Development of phonological and orthographic processing in reading aloud, in silent reading, and in spelling: A four-year longitudinal study. *Journal of Experimental Child Psychology*, 84, 194-217.
- Stanovitch & Siegel, 1994. Phenotypic Performance Profile of Children With Reading Disabilities: A Regression-Based Test of the Phonological-Core Variable-Difference Model. In: *Journal of Educational Psychology*, vol 86, no 1, p.24-53.
- Wolf, M., Miller, L & Donnelly K. 2000. Retrieval, Automaticity, Vocabulary Elaboration, Orthography (RAVE-O): A Comprehensive, Fluency-Based Reading Intervention Program. In: *Journal of Learning Disabilities*, 33, 375-386.
- Yap, R. 1993a. Automatic word processing deficits in dyslexia. Qualitative differences and specific remediation – diss.
- Yap. R., & Van der Leij, A. 1993b. Computergestuurde remediëring van dyslexie door het opvoeren van de herkenningssnelheid van subwoordeenheden. In: *Pedagogische Studiën*, 70, 402-419.